

Nr 478.

Av herr **Hagård m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 84, angående ändringar i folktandvårdens organisation, m. m.*

Enligt nu för folktandvården gällande bestämmelser upphör rätten till tandvård mot för barn stadgade årliga behandlingsavgifter (högst 5 kronor per barn och år) med utgången av det kalenderår under vilket barnet fyller 15 år. Den som regelbundet deltagit i barntandvården intill 15 års ålder äger därefter till och med utgången av det kalenderår under vilket han fyller 19 år rätt att erhålla tandvård mot 25 % nedsättning i gällande folktandvårdstaxa.

Folktandvårdssakkunniga ha i sitt betänkande föreslagit, att den övre åldersgränsen för barntandvården flyttas fram till och med det år vårdsökande fyller 19 år och att ungdomstandvården inordnas under de regler som gälla för barntandvården.

De sakkunniga understryka ungdomstandvårdens stora betydelse och motivera sitt förslag med att det för folkhälsan är synnerligen viktigt, att de under skoltandvården kunna resultatet tryggas för framtiden och icke spolieras genom underlåten fortsatt vård under en tid då mottagligheten för tandröta är stor. Förutom de vådor ur hälsosynpunkt, som förorsakas ungdomarna själva, uppstå härigenom för samhället nya kostnader av betydande storleksordning.

De sakkunnigas förslag måste ses mot bakgrunden av det faktum, att vuxentandvården inom folktandvården för närvarande icke på långt när kan ta emot de patienter, som anmäla sig för erhållande av vård. Patienterna måste uppföras på s. k. kölistor och väntetiden för behandling uppgår i regel till ett och ofta två à tre år eller längre. Då ungdomarna i åldern 16—19 år skola hänföras till de vuxna, innebär detta, att de i likhet med övriga patienter i denna kategori få behandling i tur och ordning, allt efter som de anmäla sig, såvida ej särskilda bestämmelser utfärdas, som tillerkänna dem rätt till behandling i annan ordning.

I propositionen tager emellertid departementschefen avstånd från de sakkunnigas förslag. Han motsätter sig även den utvägen, att ungdomarna skola erhålla förtursrätt till behandling.

Sitt ställningstagande motiverar departementschefen dels med att ifrågasvarande ungdomar i stor utsträckning kunna antagas hava sådana inkom-

ter, att de själva borde kunna bekosta sin tandvård, dels med att en utökad behandling av ungdomsklientelet skulle inkräkta på den för vuxentandvård i egentlig mening disponibla tiden, vilket i sin tur antages kunna hava menlig inverkan på rekryteringen av tandläkare till folktandvården.

Departementschefens farhågor, att det skulle uppstå svårigheter med personalrekryteringen inom folktandvården, om ungdomstandvården utökades på den egentliga vuxentandvårdens bekostnad, torde vara helt omotiverade.

Såsom de sakkunniga framhållit, bero rekryteringssvårigheterna inom folktandvården främst på den rådande bristen på tandläkare och på i vissa avseenden mindre tillfredsställande arbetsförhållanden. Någon som helst grundad anledning att befara ökade rekryteringssvårigheter genom utökad tid för behandling av ungdom föreligger icke, särskilt om, såsom departementschefen föreslagit, nuvarande bestämmelser om att behandlingen skall ske mot avgift enligt folktandvårdstaxan med viss nedsättning bibehållas. Det är den egentliga barntandvården och icke ungdomstandvården som är för läkarna särskilt påfrestande.

Från tandläkarhåll är också intresset för ungdomstandvården stort även ur den synpunkten, att det för tandläkarna är ett önskemål att tillse, att den behandling de givit barnen under skolåldern icke går till spillo genom att ungdomen icke har tillfälle att fortsätta tandvården efter 15 års ålder. Genom att ungdomarna i åldrarna 16—19 år medgivnas generell förtursrätt till behandling å den för vuxentandvård anslagna tiden öppnas möjligheter för tandläkarna att uppehålla kontakten med ungdomen.

Skulle förhållandena inom vissa folktandvårdsdistrikt utveckla sig så, att väntetiderna för vuxentandvården nedbringats till ett minimum, bör givetvis förtursrätten i sådana distrikt avvecklas. Det är att hoppas, att så inom icke alltför avlägsen framtid kan bliva fallet i flertalet distrikt.

Med stöd av vad ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 84 måtte uttala, att ungdomar i åldrarna 16—19 år i allmänhet tillerkännas generell förtursrätt till behandling inom folktandvården å den för vuxentandvården anslagna tiden.

Stockholm den 22 mars 1950.

Alarik Hagdrd.

Folke Kyling.

E. Birke.

Märta Boman.

Jöns Nilsson
i Bästekille

Einar Andersson
i Hyssna

Axel Gustafsson.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.